

Jsme zdravé a zkušené!

aneb Proměny zdravotních a sociálně-demografických
charakteristik sexuálních pracovníků působících
v České republice

XLVII. konference České demografické společnosti

Demografické a geodemografické aplikace ve veřejné a komerční sféře

Jindřichův Hradec, 18.–19. května 2017

Autorka: PhDr. Hana Malinová, CSc.

Statistické zpracování dat: ing. Jiří Vopravil, Ph.D.

Grafická úprava: Jan Urbánek

ČESKÁ
DEMOGRAFICKÁ
SPOLEČNOST

KDO JE ROZKOŠ bez RIZIKA, z. s.,?

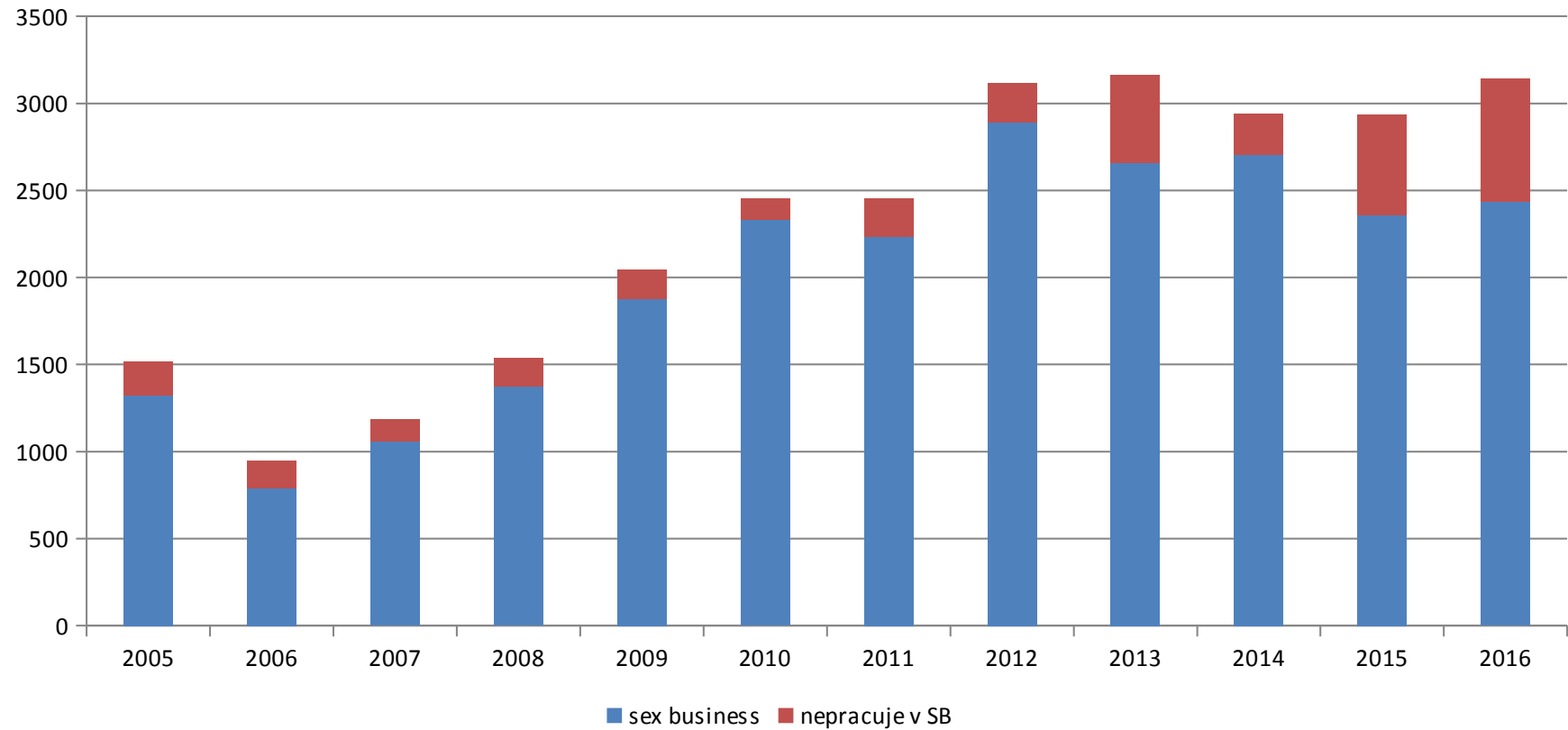
Je to organizace poskytující služby

- 1. zdravotnické**
- 2. sociálního poradenství**
- 3. terapeutické**
- 4. terénních programů**
- 5. právnické – obětí trestných činů.**

KOMU?

1. Především sexuálním pracovnícím a dalším osobám pohybujícím se v sexbyznysu;
2. Vybraným rizikovým skupinám (gayům v některých lokalitách);
3. Veřejnosti.

POČET VYŠETŘENÍ R-R NA **HIV** V LETECH 2005-2016

ROZKOŠ bez RIZIKA, z. s., DLOUHODOBĚ SLEDUJE PROSTITUČNÍ SCÉNU V ČESKÉ REPUBLICE.

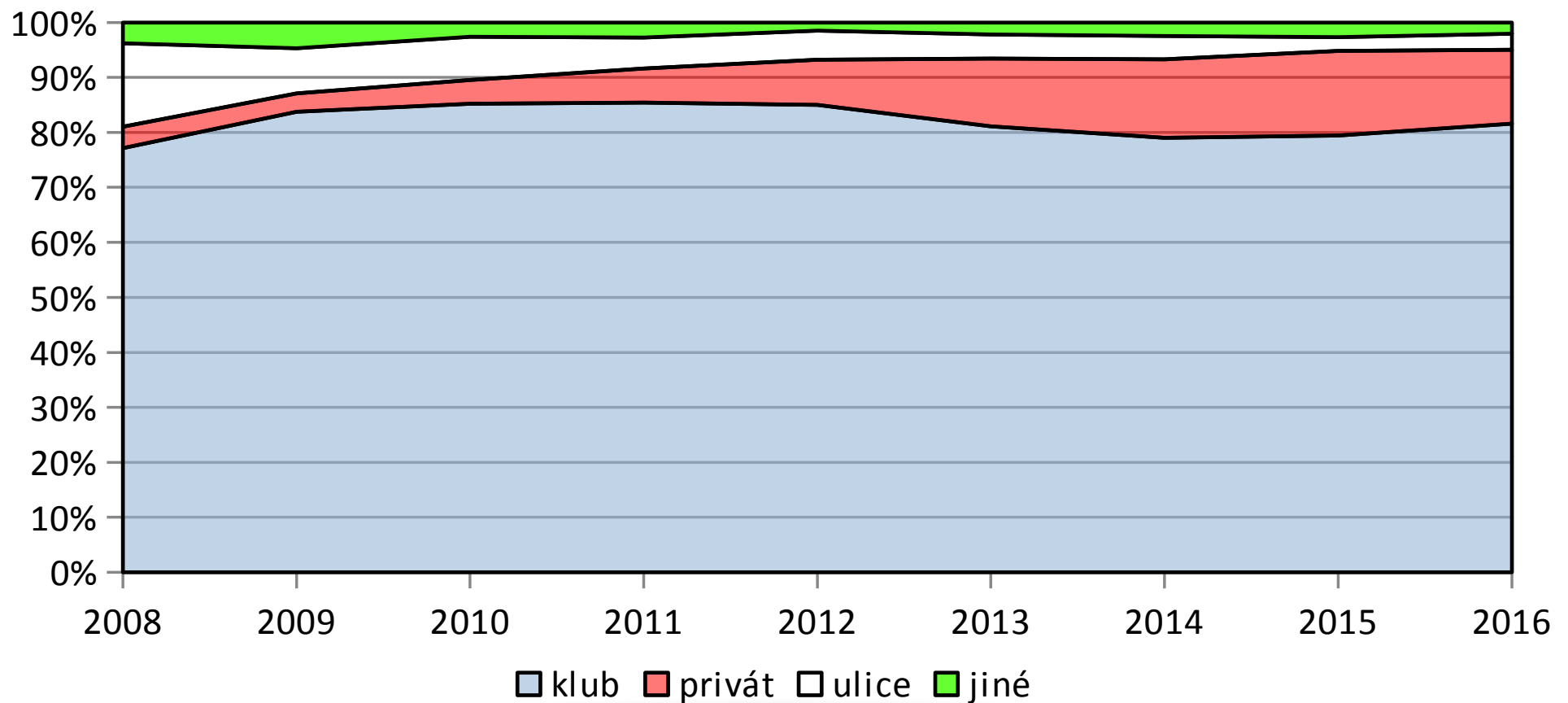
Validně lze získaná data srovnávat až od roku 2009, kdy počet vyšetření na syfilis dosáhl téměř čísla 2000 (1922). Oproti předchozím létům (v roce 2007 to bylo 697 vyšetření) došlo k poměrně velkému kvantitativnímu skoku v počtu vyšetřených klientek a tím pádem už lze v distribuci sledovaných sociodemografických ukazatelů celkem spolehlivě zachytit reálné vývojové trendy, které jsou méně ovlivněny náhodnými faktory.

**Celá problematika změn v sexbyznysu
je rozdělena do tří bloků:**

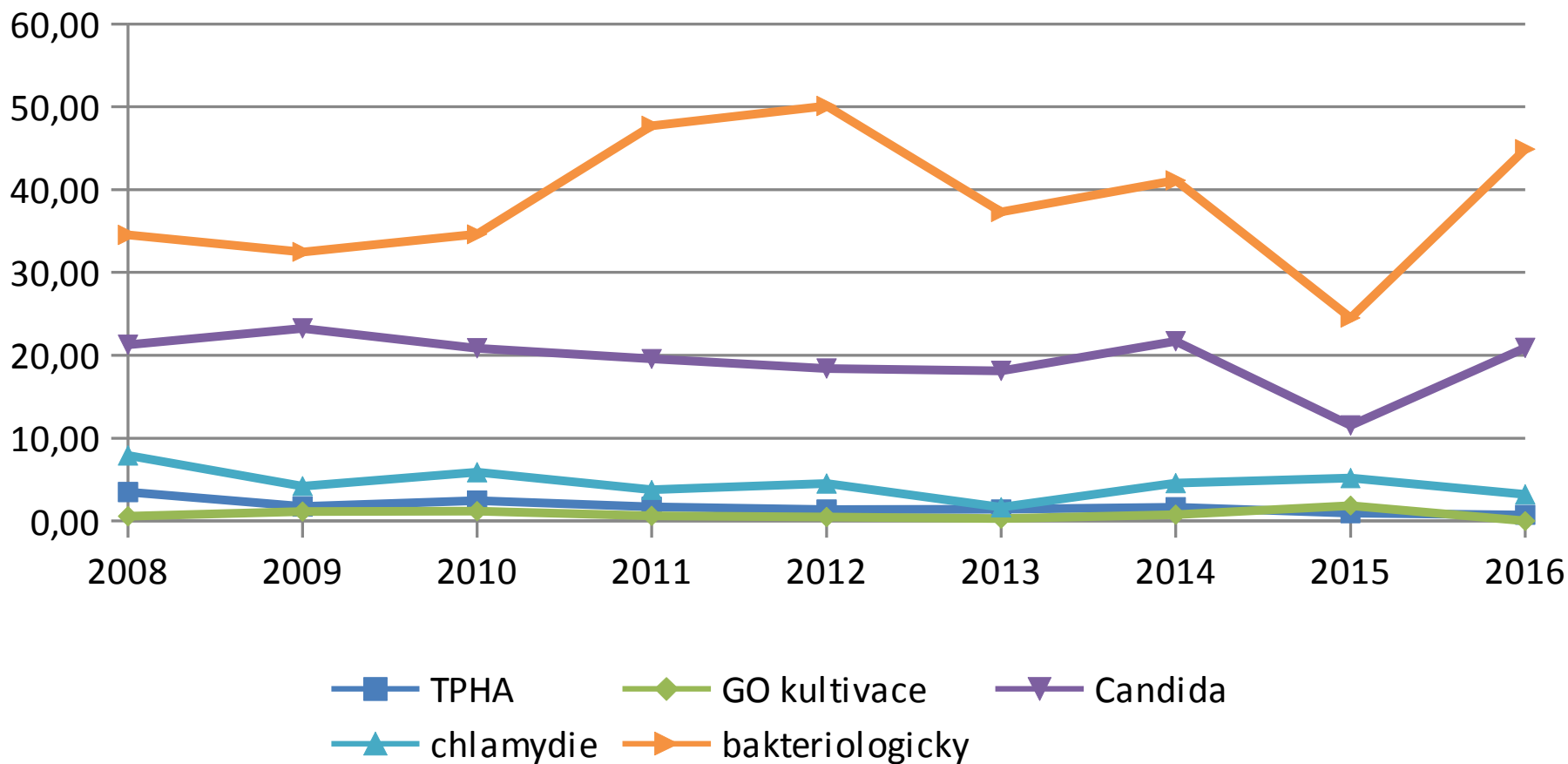
- 1. Jak se mění prostituční scéna?**
- 2. Jaká je epidemiologická situace?**
- 3. Zda vůbec, jak a v čem se mění
poskytovatelky sexuálních služeb?**

DLOUHODOBĚ SLEDUJEME **MÍSTO PŮSOBNÍ** SEXUÁLNÍCH PRACOVNÍK. PODÍVEJME SE NA NÁSLEDUJÍCÍ GRAF.

Vyšetření z krve klientek R-R podle místa v letech 2007-2016 (v %)

PODÍL **POZITIVNÍCH** VÝSLEDKŮ Z VYŠETŘENÍ KLIENTEK R-R V LETECH 2008-2016 (V %)

VYŠETŘENÍ Z KRVE KLIENTEK R-R

PODLE MÍSTA V LETECH 2007-2016 (V %) DATA GRAFU

Místo konání	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
klub	77,1	83,7	85,2	85,4	85,0	81,1	79,0	79,4	81,6
privát	3,9	3,4	4,3	6,2	8,2	12,3	14,3	15,4	13,4
ulice	15,2	8,2	7,9	5,6	5,3	4,4	4,2	2,5	2,9
jiné	3,8	4,7	2,6	2,8	1,5	2,2	2,5	2,7	2,1
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Celkem vyšetření	697	1 922	2 281	2 151	2 810	2 630	2 664	2 351	2 305
z toho neuvedeno	33	10	17	0	5	0	0	143	7
míra non-response	4,7%	0,5%	0,7%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	6,1%	0,3%

K JAKÝM ZMĚNÁM V PROSTITUČNÍ SCÉNĚ DOCHÁZÍ? CO VIDÍME A CO SI JEN DOMÝŠLÍME NA ZÁKLADĚ ZÍSKANÝCH DAT?

Hlavním působištěm zůstávají noční kluby. Kluby jsou zavírány a následně znovu otvírány, mění místa i majitele a z klubu do klubu přecházejí i sexuální pracovnice, ale stále jsou noční kluby místem, kde se soustřeďuje nabídka a poptávka po sexuálních službách.

Ženy a dívky nabízející sexuální služby postupně mizí z veřejných míst (ulice, parkoviště apod.). Přispěla k tomu vyhláška z roku 2007, která dala obcím možnost zakázat nabízení sexuálních služeb na jejich území.

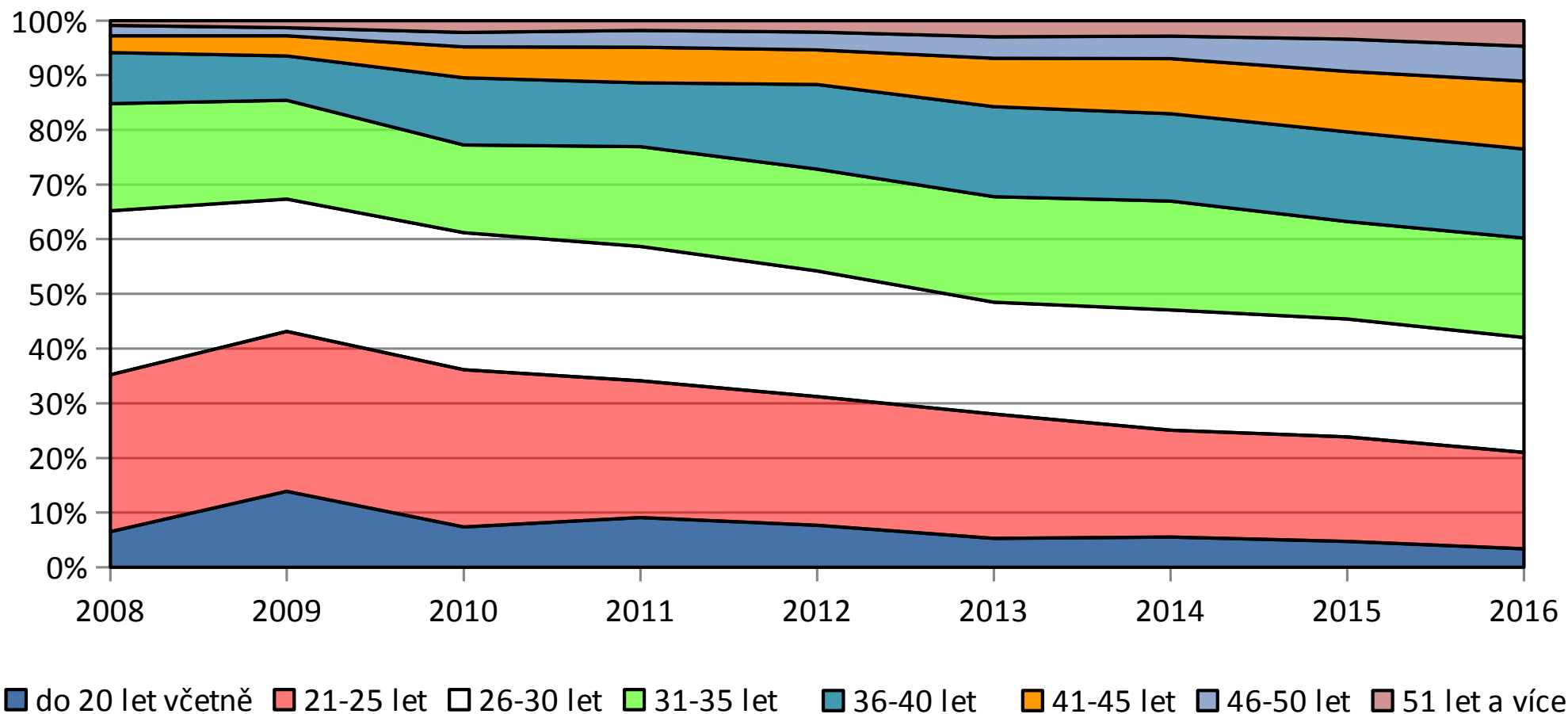
K JAKÝM ZMĚNÁM V PROSTITUČNÍ SCÉNĚ DOCHÁZÍ? CO VIDÍME A CO SI JEN DOMÝŠLÍME NA ZÁKLADĚ ZÍSKANÝCH DAT?

Narůstá počet žen působících na privátech (pronajaté byty). Tento nárůst je dle našich odhadů ještě mnohem vyšší, než bylo ukázáno na grafu. Privát poskytuje možnost většího utajení, což obě strany – jak provozovatelky, tak i (ponejvíce čeští) zákazníci vítají. Utajenost privátů je ale zároveň překážkou pro terénní sociální a zdravotní pracovníce R-R, jak se ke klientkám dostat. Do privátů se uchylují sexuální pracovníce, pokud začne hrozit schválení Návrhu Zákona o regulaci prostituce, a jde o ženy starší a především Češky, které se odhalení práce v sexbyznysu bojí nejvíce.

O POSKYTOVATELKÁCH SEXUÁLNÍCH SLUŽEB TOHO VÍME MNOHEM VÍCE. JAKÉ JSOU JEJICH **DEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY**, ALE I CO SE SKRÝVÁ ZA JEJICH **MOTIVY PRO VSTUP DO SEXBYZNYSU?**

Graf 2. Vyšetření z krve (TPHA) klientek R-R podle věkových skupin v letech 2008 – 2016

**UŽ NA PRVNÍ POHLED JE ZŘEJMÉ,
ŽE NÁM DĚVČATA **NEMLÁDNOU**.
PODÍVEJME SE PRO ÚPLNOST NA MEDIÁN
A **PRŮMĚRNÝ VĚK** NAŠICH KLIENTEK:**

průměrný věk	28,9	28,1	29,8	30,0	30,7	31,9	32,2	32,9	33,8
medián	28,0	27,0	28,0	29,0	30,0	31,0	31,0	32,0	33,0

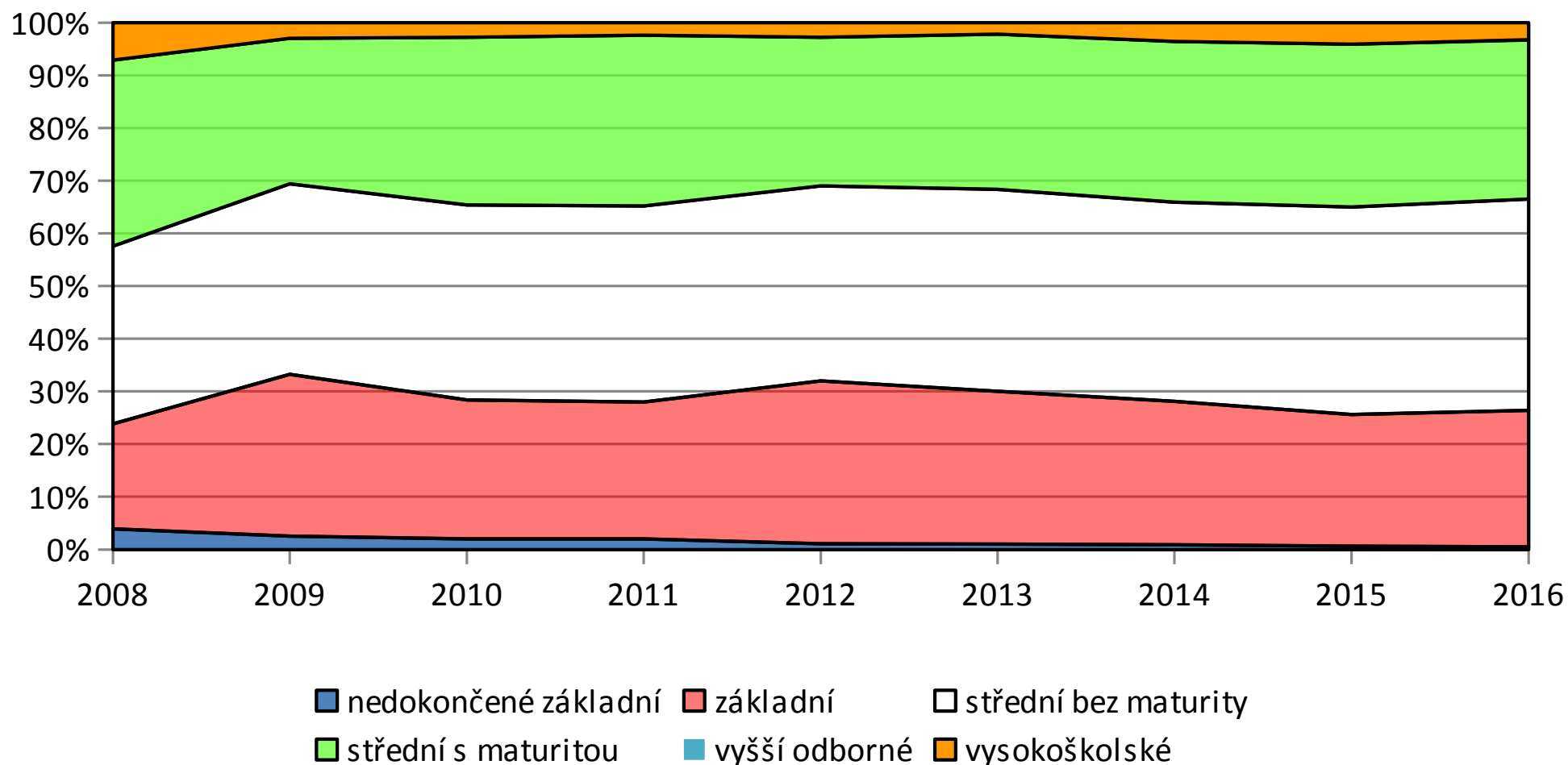
Mohli bychom se domnívat, že klientky prostě stárnou s námi, ale tak to v sexbyznysu nechodí. Je zde dost velká obměna pracovníků (více než polovinu našich klientek tvoří prvokontakty), takže to vypadá, že sice část žen v sexbyznysu setrvává po delší dobu (jak jen to jde):

- zvykla si na tento způsob života;**
- nemá jinou kvalifikaci, se kterou by se na pracovním trhu mohla uplatnit;**
- má už svou stálou klientelu, apod.).**

Zároveň je ale evidentní, že do sexbyznysu vstupují i starší ročníky.

JAKÉ JSOU ŠANCE ŽEN PRACUJÍCÍCH V SEXBYZNYSU UPLATNIT SE NA **REGULÉRNÍM TRHU PRÁCE**? PODÍVEJME SE NEJPRVE, JAKÁ JE JEJICH ÚROVEŇ **VZDĚLÁNÍ** A ZDA DOSTÁLA NĚJAKÉ PROMĚNY V ČASE.

Graf 3. Vyšetření z krve (TPHA) klientek R-R podle dosaženého vzdělání v letech 2008 – 2016

CO MŮŽEME VYSLEDOVAT PŘÍMO A CO VYPLÝVÁ ZE ZNALOSTI PROBLEMATIKY:

1. **Mírný pokles žen s nedokončeným základním vzděláním vznikl jednak v důsledku úbytku žen na venkovních stanovištích, ale i menšího nabízení této kategorie vzdělání ze strany sociálních pracovníků při vyplňování osobních karet. Ukázalo se to jako necitlivé a netaktické.**
2. **V kategorii vyučených najdeme nejčastěji ty, které nenacházejí uplatnění na trhu práce, pokud nechtějí spadnout do kategorie „pracující chudoby“.**

na školu

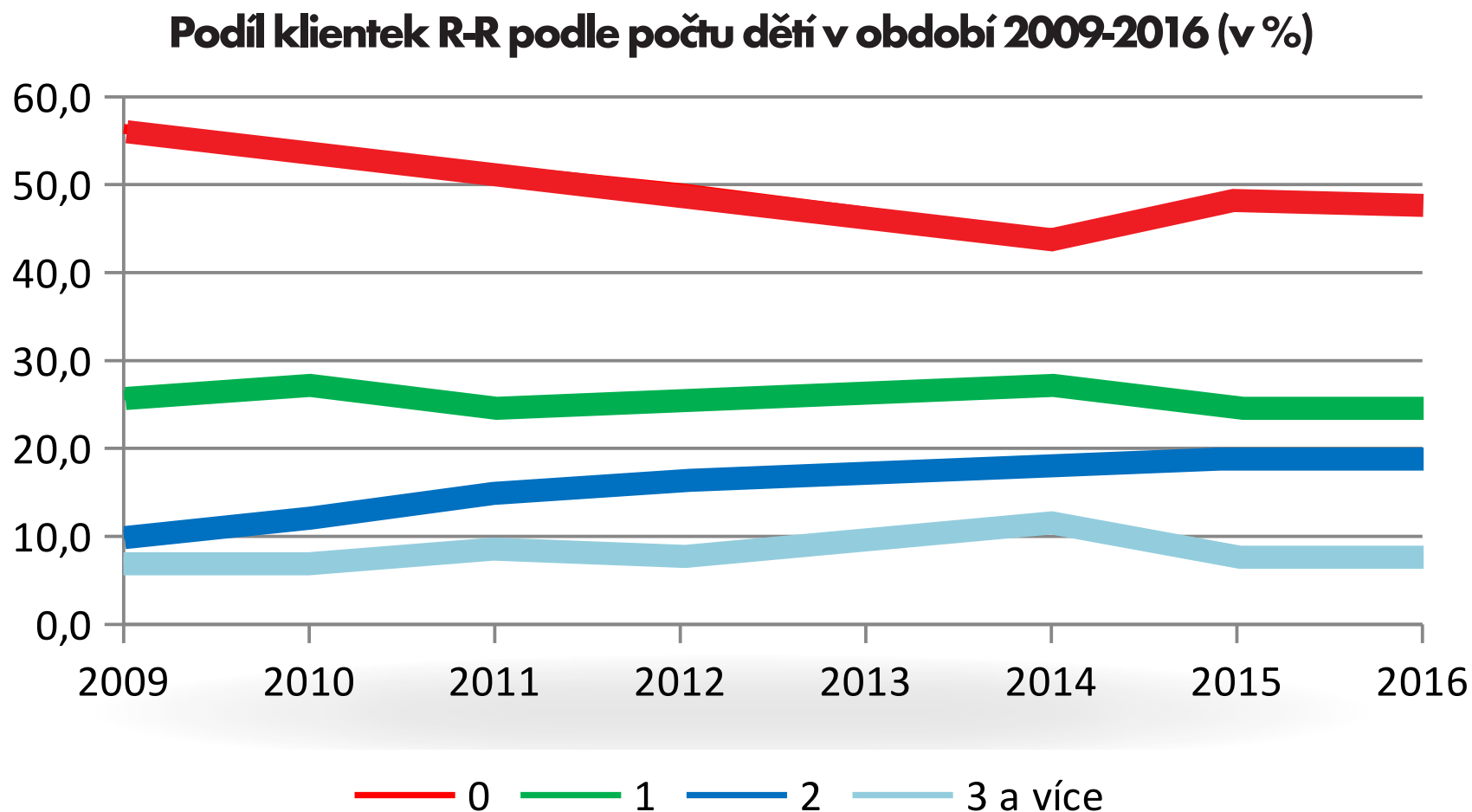

CO MŮŽEME VYSLEDOVAT PŘÍMO A CO VYPLÝVÁ ZE ZNALOSTI PROBLEMATIKY:

- 3. Skupina žen se středoškolským vzděláním s maturitou je dost polarizovaná: na jedné straně sem spadají ženy, které považují práci v sexbyznysu za východisko z nouze (podobá se předešlé skupině vyučených žen, nicméně jejich šance na trhu práce by mohly být přece jen vyšší), a dále je to skupina žen, pro které má práce v sexbyznysu podpůrný význam a pomáhá jim zvýšit si aktuální životní standard (studentky z nepříliš dobře situovaných rodin), nicméně mají (hlavně do budoucna) šanci se uplatnit a dosáhnout na slušné příjmy mimo sexbyznys.**
- 4. Vysokoškolačky nacházíme hlavně v Praze, kde by teoreticky mohly mít šanci se uplatnit, ale protahují předešlou kariéru v sexbyznysu, i když školu už ukončily, anebo jsou v nějaké aktuální krizi.**

**CO NA NĚ KLADE V JEJICH ŽIVOTĚ NEJVĚTŠÍ NÁROKY A JE
HLAVNÍ PŘÍČINOU KRITICKÉHO NEDOSTATKU PENĚZ, S NÍMŽ
SE POTÝKAJÍ, A KVŮLI NĚMUŽ DO SEXBYNYSU VSTUPUJÍ?**

**JSOU TO JEDNOZNAČNĚ DĚTI.
TENTO TREND MÁ STOUPAJÍCÍ TENDENCI.**

CO MŮŽEME Z PŘEDEŠLÉHO GRAFU VYSLEDOVAT?

- 1. Podíl klientek R-R, které nemají děti, mezi roky 2009 – 2016 poklesl. Většina klientek R-R má alespoň jedno dítě.**
- 2. Podíl klientek R-R, které mají 1 dítě, se pohybuje kolem 25 %.**
- 3. Za nejvýznamnější zjištění považujeme, že ve stejném období vzrostl počet klientek R-R, které mají dvě děti (z 10 % na 20 %).**
- 4. Podíl klientek R-R, které mají 3 a více dětí, se pohybuje kolem 8 %.**

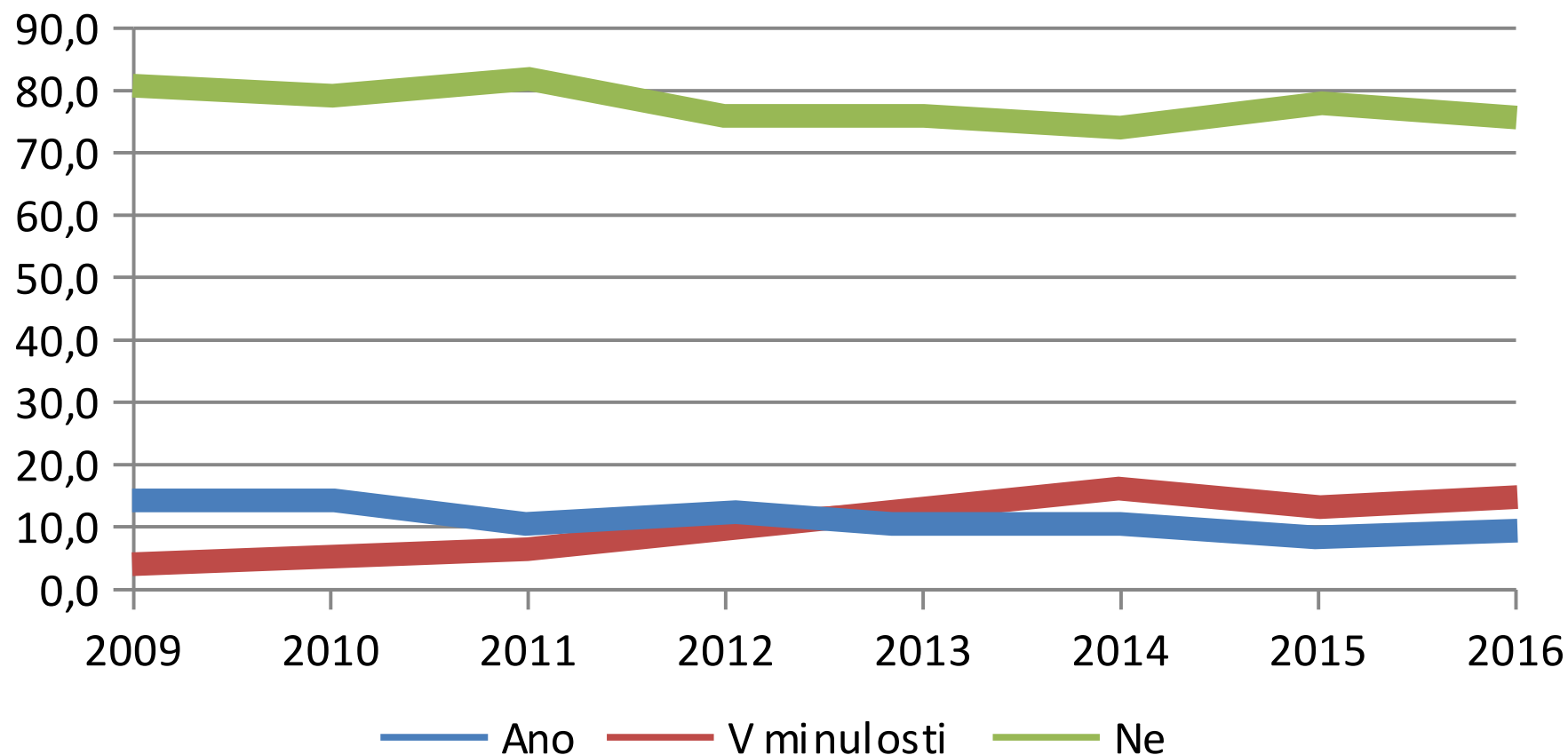
CO JEŠTĚ MŮŽEME Z PŘEDEŠLÉHO GRAFU VYSLEDOVAT?

- Většina našich klientek jsou samoživitelky (z 90 % jsou svobodné nebo rozvedené), pokud tomu tak není, považují svého manžela za „děcko navíc“, nebo spolu nežijí, jsou v rozvodovém řízení apod.
- Vypadá to, že s jedním dítětem může žena v této společnosti jakž takž přežít, ale se dvěma je to už značně obtížné.
- Většina z nich za sebou nemá žádnou plnohodnotnou pracovní kariéru, šla do sexbyznysu z různých brigád, částečných úvazků apod., nebo z mateřské či rodičovské dovolené.

PRO KOHO JE PRÁCE V SEXBYZNYSU NASTARTOVÁNÍM NOVÉHO ŽIVOTA, **NOVÉ PRACOVNÍ KARIÉRY**, A KDO NEMÁ S PRACÍ V SEXBYZNYSU – PRODEJEM SEXUÁLNÍCH SLUŽEB – **PSYCHICKÉ PROBLÉMY**?

Podíl zkušeností uživatelů R-R s drogami v období 2009-2016 (v %)

Podíl klientek R-R, které mají zkušenosti s drogami, mezi roky 2009-2016 rostl. Klesá však podíl aktivních uživatelů drog, roste počet těch, které užívaly v minulosti.

DLOUHODOBĚ **ROSTE** PODÍL ŽEN, KTERÉ UŽÍVALY **DROGY** V MINULOSTI, AVŠAK **KLESÁ** PODÍL AKTIVNÍCH UŽIVATELEK DROG.

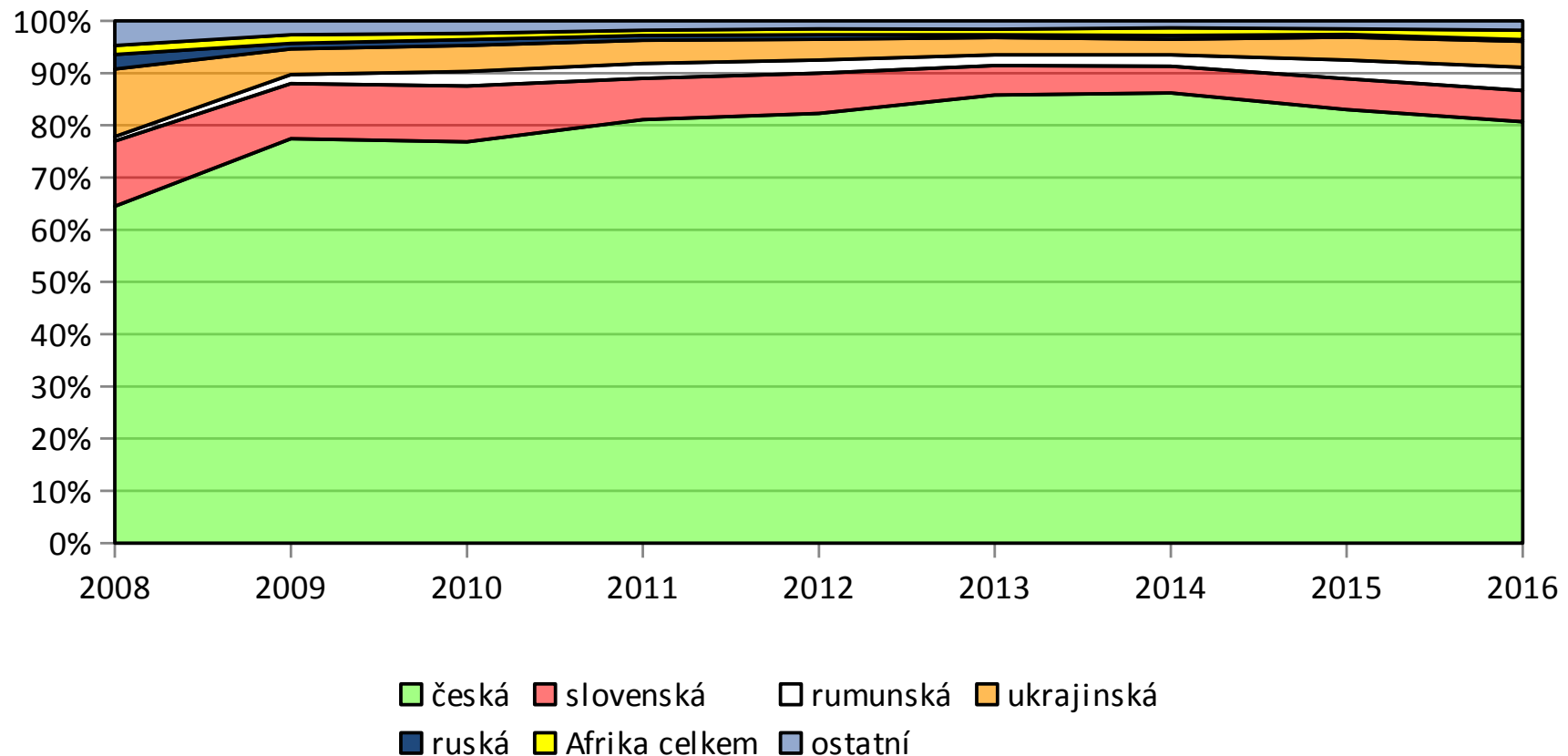
Jaké procesy se za tímto trendem skrývají, co čísla (čáry) signalizují?

Aktivní uživatelky drog se dříve vyskytovaly především na venkovních stanovištích. S jejich likvidací zmizely z pouliční scény aktivní uživatelky drog, především ty, které drogy aplikovaly nitrožilně. Zvláštní skupiny tvoří ex-uživatelky. Na jedné straně jsou do sexbyznysu tlačeny řadou sociálních okolností; mají v životopise tzv. černou díru, mívají za sebou i epizodickou zkušenost s prostitucí (sex za drogu). Teď se jejich situace změnila – mají šanci se z drogové scény dostat a mít vydělané peníze jen pro sebe. Práci v sexbyznysu jim usnadňuje skutečnost, že během drogové kariéry přestaly mít vztah ke svému tělu a tím pádem i k tomu, k čemu ho propůjčují.

POSLEDNÍ OTÁZKU, NA KTEROU SE BUDU SNAŽIT NAJÍT ODPOVĚĎ, JE POVAHA SEXBYZNYSU Z HLEDISKA NÁRODNÍHO, JDE **GLOBÁLNÍ PROBLÉM** ŘEŠENÝ NA ÚZEMÍ NAŠÍ REPUBLIKY, NEBO JE TO NAŠE **ČESKÁ ZÁLEŽITOST**?

Graf 6. Vyšetření z krve (TPHA) klientek R-R podle národností v letech 2008 – 2016

Prostituční scéna, chápaná především z pohledu nabídky sexuálních služeb, se stala ryze českým byznysem. Cizinky se udržují zejména v příhraničních oblastech, kde vzhledem k hustotě obyvatelstva není dostatek zdrojů sexuálně přitažlivých žen a dívek ochotných pracovat v sexbyznysu. Některé příhraniční oblasti si drží v rukou mafie (rumunská v jižních Čechách), jinde (Praha) se majitelé snaží zpestřit nabídku sexuálních služeb exotikou – ženy černé pleti (Nigérie a Ghana). I mezi zákazníky se stále více prosazují čeští muži + využívají hlavně priváty, kde jsou nižší ceny a větší míra utajení.

TAK O CO NÁM TEDY JDE?

Uznáváme sexuální práci jako práci, ale v žádném případě by v relativně bohaté a vyspělé evropské zemi neměla být vykonávána pod extrémním sociálním tlakem, ale na základě vlastního **svobodného rozhodnutí** té které osoby, ať jde o ženy či muže.

DĚKUJI ZA POZORNOST!

malinova@rozkosbezrizika.cz

